

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
6193-22

meddelad i Stockholm den 17 november 2023

KLAGANDE

AA

MOTPART

Integritetsskyddsmyndigheten
Box 8114
104 20 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 17 oktober 2022 i mål nr 2327-22

SAKEN

Avvisat överklagande i mål om personuppgiftsbehandling

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens och förvaltningsrättens avgöranden och återförvisar målet till förvaltningsrätten för ny handläggning.

BAKGRUND

1. EU:s dataskyddsförordning har till syfte att skydda fysiska personers grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter. Den som anser att en behandling av personuppgifter som avser henne eller honom strider mot förordningen har rätt att lämna in ett

klagomål till en tillsynsmyndighet. Enligt förordningen ska var och en även ha rätt till ett effektivt rättsmedel mot tillsynsmyndighetens rättsligt bindande beslut eller om tillsynsmyndigheten t.ex. underlåter att behandla ett klagomål.

2. I Sverige är Integritetsskyddsmyndigheten tillsynsmyndighet inom dataskyddsområdet. Myndighetens beslut enligt EU:s dataskyddsförordning får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.
3. AA har framfört ett klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten mot vissa tjänstemän på en bank som enligt honom har vägrat ge honom utdrag som han har rätt till enligt EU:s dataskyddsförordning. Integritetsskyddsmyndigheten beslutade att avsluta ärendet. I beslutet angavs att myndigheten skickat information om klagomålet till banken i syfte att ge banken möjlighet att själv se över sin behandling av personuppgifter och rätta till eventuella brister.
4. Förvaltningsrätten i Stockholm avvisade AAs överklagande dit. Som skäl för beslutet angavs att Integritetsskyddsmyndighetens beslut att inte vidta någon åtgärd med anledning av klagomålet inte påverkar honom på ett sådant sätt att det är överklagbart.
5. AA överklagade avvisningsbeslutet till Kammarrätten i Stockholm. Kammarrätten avslog överklagandet och anförde följande. Tillämpliga bestämmelser innehåller inte någon uttrycklig reglering av vilka beslut av tillsynsmyndigheten i klagomålsärenden som ska kunna överklagas. Frågan om överklagbarheten får därför bedömas i varje enskilt fall med en tillämpning av 41 § förvaltningslagen (2017:900). Avgörande är vilka faktiska verkningar beslutet får för den som berörs. Beslutet har inga faktiska verkningar i den meningen att det kan uppfattas som bindande i något avseende med följd att det kan få verkningar enligt sitt innehåll och påverka andra beslutsorgan eller enskildas handlande. Beslutet har därför inte en sådan påverkan som krävs enligt 41 § förvaltningslagen för att det ska vara överklagbart. Det kan inte

heller uppfattas som ett rättsligt bindande beslut som aktualiserar rätten till ett effektivt rättsmedel enligt EU:s dataskyddsförordning.

YRKANDEN M.M.

6. AA fullföljer sin talan.
7. *Integritetsskyddsmyndigheten* anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

8. Frågan i målet är om *Integritetsskyddsmyndigheten*s beslut att inte utreda ett klagomål vidare är överklagbart.

Rättslig reglering m.m.

9. Av artikel 78.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), EU:s dataskyddsförordning, följer att varje fysisk eller juridisk person ska ha rätt till ett effektivt rättsmedel mot ett rättsligt bindande beslut rörande dem som meddelats av en tillsynsmyndighet.
10. I 7 kap. 3 § första stycket lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, dataskyddslagen, anges att tillsynsmyndighetens beslut enligt EU:s dataskyddsförordning får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

11. EU:s dataskyddsförordning började tillämpas den 25 maj 2018 och ersatte därmed personuppgiftslagen (1998:204). I dataskyddslagen finns bestämmelser som på ett generellt plan kompletterar förordningen.
12. I förarbetena till dataskyddslagen diskuterades frågan om förordningen förutsätter att den enskilde ska ha en generell rätt att överklaga tillsynsmyndighetens beslut att t.ex. inte vidta någon åtgärd med anledning av ett klagomål. Regeringen ansåg att det var oklart om förordningen medför att den registrerade har rätt att överklaga tillsynsmyndighetens beslut att inte vidta någon åtgärd med anledning av ett klagomål. Oavsett hur förordningen ska tolkas i detta avseende, krävdes det emellertid inte några författningsåtgärder i svensk rätt. Det överlämnades i stället till domstolarna att, genom en tolkning av förvaltningslagens generella bestämmelser om överklagande, ta ställning i frågan om svensk rättspraxis alltjämt är relevant eller om förordningen har förändrat rättsläget (prop. 2017/18:105 s. 164 f.).
13. Rätten till ett effektivt rättsmedel enligt artikel 78.1 i EU:s dataskyddsförordning gäller i fråga om rättsligt bindande beslut som meddelats av en tillsynsmyndighet. Av skäl 141 och 143 i ingressen till förordningen framgår att den registrerade bör ha rätt till ett effektivt rättsmedel vid den behöriga nationella domstolen mot ett beslut av en tillsynsmyndighet som har rättsliga följder för denna person. Som exempel nämns bland annat beslut där tillsynsmyndigheten helt eller delvis avslår eller avvisar ett klagomål.
14. Enligt Högsta förvaltningsdomstolen innebär detta att ett beslut vars innebörd är att Integritetsskyddsmyndigheten inte kommer att göra vad som begärts i ett klagomål måste betraktas som ett rättsligt bindande beslut som är överklagbart enligt artikel 78.1 i EU:s dataskyddsförordning.

15. AAs klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten har inte lett till de av honom begärda åtgärderna. Av det anförda följer att AA har rätt att överklaga Integritetsskyddsmyndighetens beslut. Kammarrättens och förvaltningsrättens avgöranden ska därför upphävas och målet återförvisas till förvaltningsrätten för ny handläggning.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Thomas Bull, Marie Jönsson och Magnus Medin.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Max Uhmeier.